Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem
Internationale Kommission zum Schutz der Oder gegen Verunreinigung
Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním

Wymiana informacji w sprawie danych hydrologicznych w czasie powodzi na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry

Wrocław, czerwiec 2026

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument zawiera informacje na temat krajowych służb wykonujących zadania osłony hydrologiczno-meteorologicznej oraz ochrony przeciwpowodziowej. Ma on na celu poznanie ogólnych struktur i kompetencji danego kraju oraz aktywności podejmowanych w przypadku wystąpienia zdarzeń powodziowych.

Zapewnienie sprawnej komunikacji transgranicznej w czasie zdarzeń powodziowych jest często bardzo istotne dla podjęcia odpowiednich działań podczas zdarzeń powodziowych przez krajowe jednostki. Dlatego w ramach Grupy roboczej G2 „Powódź" Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem, opracowany został niniejszy dokument.

Niejednokrotnie podczas transgranicznego oddziaływania zdarzeń powodziowych dochodzi do przekazywania istotnych z punktu widzenia kraju sąsiedniego informacji o aktualnej sytuacji hydrologicznej na wielu płaszczyznach. Często informacje te są także przedmiotem zainteresowania społecznego. W niniejszym dokumencie stworzono zestawienie instytucji krajowych i ich portali informacyjnych, dzięki którym można uzyskać dostęp do tego typu rzetelnych danych, istotnych dla poznania aktualnych lub prognozowanych warunków hydrologicznych panujących w danym obszarze kompetencji. Z punktu widzenia regionalnego czy także nawet międzynarodowego, w razie potrzeby dokument ten umożliwia także skomunikowanie się pomiędzy kompetentnymi instytucjami w przypadku zagrożenia powodziowego.

2. Krótka charakterystyka Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry

Odra wypływa na wysokości 632 m n.p.m. w Górach Odrzańskich, w południowo-wschodniej części środkowego pasma Sudetów. Odra o długości 855 km stanowi szósty pod względem wielkości dopływ do Morza Bałtyckiego. Średnia roczna objętość odpływu z wielolecia na wodowskazie Hohensaaten-Finow, ostatnim wodowskazie mierzącym przepływ przed ujściem do Zalewu Szczecińskiego, wynosi 16,3 mld m³. Odpowiada to średniemu przepływowi z wielolecia[1] 1921 - 2020 (bez roku 1945), który wynosi 512 m³/s.

Najważniejsze lewostronne dopływy Odry to: Opawa, Nysa Kłodzka, Oława, Bystrzyca, Kaczawa, Bóbr i Nysa Łużycka. Najważniejsze dopływy prawostronne to: Ostrawica, Olza, Kłodnica, Mała Panew, Stobrawa, Widawa, Barycz i Warta. Największym dopływem jest Warta uchodząca do Odry z prawej strony w km 617,5. Jej średni przepływ z wielolecia wynosi 210,7 m³/s (wodowskaz Gorzów Wielkopolski, okres 1951 - 2010) i dostarcza on około 40% średniego przepływu Odry z wielolecia. Zlewnia Warty o powierzchni ponad 54 tys. km² stanowi około połowy całego obszaru dorzecza Odry i nadaje mu typową dla tego dorzecza asymetrię, charakteryzującą się występowaniem dużej prawostronnej i małej lewostronnej części.

Całkowita powierzchnia Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry (MODO) obejmuje 124 144 km², w tym 5 114 km² stanowią wody przejściowe i przybrzeżne Zalewu Szczecińskiego wraz ze zlewnią Zalewu Szczecińskiego, wschodnią częścią wyspy Uznam

[1] LfU Brandenburg, 2020

i zachodnią częścią wyspy Wolin; z czego 3 914 km^2 znajduje się po stronie niemieckiej (i obejmuje Mały Zalew oraz dorzecza: Uecker, Randow, Zarow), a 1 205 km^2 po stronie polskiej (i obejmuje Wielki Zalew oraz zlewnie Gowienicy i Świny). Największa część MODO – 107 207 km², tj. 86%, znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 7 239 km², tj. 6%, przypada na Republikę Czeską, natomiast – 9 698 km², tj. 8%, na Republikę Federalną Niemiec.

Średnie roczne opady wynoszą 650 mm. W partiach grzbietowych Sudetów opady mogą wynosić ponad 1 500 mm, a region poznański przyjmuje mniej niż 400 mm opadów rocznie. Występuje przewaga opadów w ciepłym półroczu, co w konsekwencji może prowadzić do typowych dla Odry powodzi letnich.

Średnia temperatura powietrza w lipcu wynosi 18.5°C, a w styczniu 1.5°C. Zjawiska lodowe na Odrze występowały około 20 dni w sezonie zimowym (na podstawie danych z lat 2010 – 2020 PGW WP). Pokrywa śnieżna występuje na tym obszarze ok. 40 - 60 dni w roku, a okres wegetacyjny wynosi ok. 220 dni

3. Ochrona przeciwpowodziowa i osłona hydrologiczno-meteorologiczna w dorzeczu Odry

Podczas transgranicznych zdarzeń powodziowych w dorzeczu Odry można zdefiniować następujące poziomy aktywności:

- **Poziom lokalny** – podejmowane są głównie działania operacyjne przez organy administracji państwowej, jednostki straży pożarnej, policji i innych służb.
- **Poziom regionalny** – zapewnia przepływ informacji i przekazywanie istotnych danych dotyczących przepływów i stanów wody, prognoz i ostrzeżeń w obrębie danego kraju przez kompetentne w tym zakresie instytucje krajowe.
- **Poziom międzynarodowy** – w czasie powodzi informacje przekazywane są do wiadomości kompetentnym w zakresie gospodarki wodnej ministerstwom, a po ustaniu powodzi w ramach bilateralnych komisji wód granicznych dokonywana jest także analiza danego zdarzenia powodziowego. Na podstawie tych wszystkich informacji dla całego dorzecza Odry w ramach MKOOpZ opracowywane mogą być analizy zdarzeń powodziowych.

3.1 System osłony hydrologiczno-meteorologicznej w polskiej części dorzecza Odry

W Polsce zadania w zakresie osłony hydrologicznej i meteorologicznej wykonuje państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna (PSHM), pełniona przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB). Zadania IMGW-PIB w powyższym zakresie realizowane są 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, 365 dni w roku. W tym celu IMGW-PIB posiada i utrzymuje sieć pomiarowo-obserwacyjną, zbiera, opracowuje dane pomiarowe, monitoruje na bieżąco aktualną sytuację meteorologiczną i hydrologiczną, wykonuje modelowanie zjawisk w atmosferze i hydrosferze, opracowuje i dystrybuuje prognozy i ostrzeżenia meteorologiczne i hydrologiczne, a także wykonuje opracowania i badania m. in. z zakresu meteorologii, klimatologii hydrologii i gospodarki wodnej.

W IMGW-PIB działa m. in. Centrum Meteorologicznej Osłony Kraju (CMOK) i Centrum Hydrologicznej Osłony Kraju (CHOK). Stanowią one podstawowe jednostki operacyjne (kontaktowe) IMGW-PIB dla realizacji zadań państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej.

W ramach CMOK funkcjonują m.in.: Centralne Biuro Prognoz Meteorologicznych w Warszawie, oraz 6 biur regionalnych, osłaniających łącznie 4 rejony osłony w tym na obszarze dorzecza Odry Regionalne Biura Prognoz Meteorologicznych w Poznaniu i Wrocławiu, Centralne Biuro Meteorologicznych Prognoz Morskich w Gdyni i Regionalne Biuro Meteorologicznych Prognoz Morskich w Szczecinie.

W ramach CHOK działają m.in. Centralne Biuro Hydrologii Operacyjnej w Warszawie, dla osłony zlewni Odry: Biuro Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu (wydziały w Poznaniu i Wrocławiu – osłaniające dorzecze Odry do stacji hydrologicznej Gryfino, bez tej stacji) oraz Biuro Prognoz Hydrologicznych w Gdyni (osłaniające dolną Odrę).

PSHM dystrybuuje informacje, komunikaty, prognozy i ostrzeżenia, hydrologiczne i meteorologiczne, do szeregu organów administracji państwowej i podmiotów, w tym wszystkich ministerstw, wojewodów, marszałków województw, policji i Państwowej Straży Pożarnej. Cześć z tych podmiotów odpowiedzialna jest za podejmowanie odpowiednich działań i reagowanie w terenie, zgodnie z właściwością miejscową poszczególnych instytucji i organów.

Produkty i dane IMGW-PIB są również publikowane w serwisach i aplikacjach IMGW-PIB, m. in. serwisie hydrologicznym IMGW-PIB (hydro.imgw.pl) oraz serwisie meteorologicznym (meteo.imgw.pl). Są one również dostępne na stronie dane.publiczne.imgw.pl oraz w aplikacji mobilnej IMGW-PIB. Informacje o bieżącej i prognozowanej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej, w tym ostrzeżenia, są dodatkowo prezentowane podczas krajowych, wojewódzkich sztabów kryzysowych i przekazywane mediom w formie komunikatów oraz wywiadów. Dodatkowym źródłem informacji jest strona internetowa IMGW-PIB (www.imgw.pl/aktualnosci) oraz profile w mediach społecznościowych.

3.2 System osłony przeciwpowodziowej i prognoz w czeskiej części dorzecza Odry

W Republice Czeskiej zadania z zakresu prognozowania zjawisk powodziowych wykonuje Czeski Instytut Hydrometeorologii (ČHMÚ). W Czeskim Instytucie Hydrometeorologii działa główne Centrum Prognostyczne (CPP) oraz sześć Regionalnych Centrów Prognostycznych (RPP), które ze sobą ściśle współpracują w celu monitorowania i prognozowania zdarzeń powodziowych. Informacje o powodzi udostępniane są przez ČHMÚ we współpracy z przedsiębiorstwami Povodí. Prognozy udostępniane są za pośrednictwem różnych kanałów, m.in. poprzez strony internetowe, serwer FTP, pocztę elektroniczną, protokół CAP, poprzez różne aplikacje oraz drogą SMS-ową. Wspólny system ostrzegawczy SIVS zapewnia skuteczne monitorowanie oraz ostrzeganie przed powodzią oraz innymi zjawiskami pogodowymi.

3.3 System osłony przeciwpowodziowej i prognoz w niemieckiej części dorzecza Odry

W Niemczech za systemy osłony przeciwpowodziowej i prognoz odpowiedzialne są poszczególne kraje związkowe, dlatego też każdy z nich dysponuje własnymi systemami.

W **Saksonii** centrala zajmująca się prognozowaniem powodzi oraz powiadamianiem o powodzi zlokalizowana jest w Krajowym Centrum Przeciwpowodziowym (LHWZ) znajdującym się w saksońskim Krajowym Urzędzie Środowiska, Rolnictwa i Geologii. Oprócz danych oraz informacji hydrometeorologicznych przy opracowywaniu prognoz uwzględniane są również dane z zapór wodnych znajdujących się w administracji Krajowego Zarządu Zapór Wodnych Saksonii (LTV), a także dane i informacje pochodzące ze strony polskiej i czeskiej. Wszystkie istotne dane oraz prognozy dostępne są publicznie na stronie internetowej Krajowego Centrum

Przeciwpowodziowego, za pośrednictwem aplikacji, telegazety lub drogą telefoniczną. Zarejestrowani użytkownicy, w szczególności pracownicy właściwych organów, otrzymują w przypadku powodzi aktywne powiadomienia w formie pilnych powiadomień o powodzi oraz ostrzeżeń przeciwpowodziowych za pośrednictwem wiadomości SMS, faksu lub poczty elektronicznej.

W **Brandenburgii** funkcję centrum powiadamiania o powodzi pełni Referat 12 „Służba hydrologiczna Kraju Związkowego, Centrum Zgłaszania Powodzi". Do jego zadań należą gromadzenie, przetwarzanie oraz dystrybucja danych hydrologicznych i prognoz, a także wydawanie oficjalnych ostrzeżeń i informacji powodziowych w sytuacji wystąpienia powodzi. Prowadzona jest również wymiana informacji z różnymi partnerami krajowymi i międzynarodowymi, m.in. z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Polsce (IMGW-PIB) oraz Krajowym Centrum Przeciwpowodziowym Saksonii.

Ze względu na swoje położenie z dala od rzeki, **Meklemburgia-Pomorze Przednie** doświadcza powodzi na Odrze jedynie pośrednio, na przykład w postaci cofki występującej w dopływach. W przypadku powodzi w Zalewie Szczecińskim dopływy Odry odgrywają jedynie podrzędną rolę. Dużo większe znaczenie ma tu poziom wody w Morzu Bałtyckim. Za sporządzanie prognoz dla Morza Bałtyckiego oraz wewnętrznych wód przybrzeżnych w Niemczech odpowiedzialny jest Federalny Urząd Żeglugi Morskiej i Hydrografii. W celu ostrzegania oraz informowania o powodzi na wodach śródlądowych w Meklemburgii-Pomorzu Przednim działają centra powodziowe zlokalizowane w Państwowych Urzędach ds. Rolnictwa i Środowiska. Po osiągnięciu poziomu wody odpowiadającego stopniowi alarmowemu 1 ogłaszany jest tam stan alarmowy. Natomiast stopnie alarmowe 2-4 ogłaszane są przez właściwe organy zarządzania kryzysowego. Ponadto Meklemburgia-Pomorze Przednie prowadzi portal prezentujący stacje wodowskazowe, z których dane są również wykorzystywane w powszechnie stosowanych, ogólnokrajowych serwisach informacyjnych w Niemczech.

4. Ostrzeganie przed powodzią i drogi komunikacji podczas zdarzeń powodziowych

Za ochronę przed powodzią oraz za osłonę hydrologiczno-meteorologiczną w Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry (MODO) odpowiedzialne są właściwe instytucje krajowe. Nie istnieje trójstronna umowa dotycząca systemów prognozowania i ostrzegania przed powodzią, dlatego współpraca transgraniczna opiera się na dwustronnych porozumieniach między zaangażowanymi państwami.

Tabela 1: Dwustronne umowy dotyczące współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych

Polska – Niemcy	Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z dnia 19 maja 1992 r.
Polska – Czechy	Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z dnia 20 kwietnia 2015 r.
Czechy – Niemcy	Umowa między Republiką Federalną Niemiec a Republiką Czeską o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z dnia 12 grudnia 1995 r.

Zasady wymiany danych hydrologicznych określają ustalenia Polsko-Czeskiej, Czesko-Niemieckiej oraz Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych. Dodatkowo w czasie występowania zjawisk powodziowych istniejące drogi komunikacji mogą służyć do przekazywania wszelkich innych istotnych z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej informacji do kompetentnych instytucji w kraju sąsiednim.

- **Polsko-niemiecka wymiana informacji:** Odbywa się pomiędzy Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowym Instytutem Badawczym (IMGW-PIB) a niemieckimi centrami ostrzegania przed powodzią w Brandenburgii i Saksonii.
- **Polska-czeska wymiana informacji:** Odbywa się pomiędzy Czeskim Instytutem Hydrometeorologicznym (ČHMÚ) a Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowym Instytutem Badawczym (IMGW-PIB) w Polsce. We współpracę są również zaangażowane Povodi Odry oraz PGW WP.
- **Czesko-niemiecka wymiana informacji:** Odbywa się pomiędzy właściwymi regionalnymi oddziałami Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego (ČHMÚ) a niemieckim centrum ostrzegania przed powodzią w Saksonii.

Każdy kraj prowadzi oficjalne portale informacyjne dotyczące sytuacji hydrologicznej i hydrologiczno-meteorologicznej, które na bieżąco aktualizują dane o stanach wód oraz ostrzeżenia hydrologiczne i meteorologiczne.

Tabela 2: Krajowe portale informacyjne dotyczące sytuacji hydrologicznej i hydrologiczno-meteorologicznej

Kraj	Hydrologiczne portale informacyjne
Polska	SERWIS HYDRO IMGW-PIB
Niemcy	Länderübergreifendes Hochwasserportal
Czechy	ČHMÚ HPPS (Hlásná a předpovědní povodňová služba)

Rys. 1: Zasięg obszarowy krajowych portali hydrologiczno-meteorologicznych na MODO

5. Wykaz instytucji krajowych kompetentnych w zakresie osłony hydrologicznej i hydrologiczno-meteorologicznej

Tabela 3: Wykaz instytucji krajowych odpowiedzialnych za osłonę hydrologiczną i hydrologiczno-meteorologiczną

Kraj	Instytucja	Telefon	E-Mail	Strona internetowa
Niemcy				Hochwasser :: Aktuelle Situation und Warnungen :: LHP
Saksonia	Landeshochwasserzentrum Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie *(Saksoński Krajowy Urząd ds. Środowiska, Rolnictwa i Geologii)*	+49 351 8928 4563	lhwz.@lfulgl.sachsen.de	Aktuelle Wasserstände
Brandenburgia	Hochwassermeldezentrale Landesamt für Umwelt Brandenburg *(Centrum Zgłaszania Powodzi, Krajowy Urząd ds. Środowiska Brandenburgii)*	+49 335 606 76 5400	hwmz-bb@lfu.brandenburg.de	Pegelportal Brandenburg - Start
Meklemburgia Pomorze-Przednie	Landesamt für Umwelt, Naturschutz und Geologie M-V, Dezernat 310: Hydrologie, Hochwasserrisikomanagement *(Krajowy Urząd ds. Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii, Wydział 310: Hydrologia, Zarządzanie ryzykiem powodziowym)*	+49 385 588 64310	hydrologie@lung.mv-regierung.de	Pegelportal Mecklenburg-Vorpommern

Kraj	Instytucja	Telefon	E-Mail	Strona internetowa
Polska	***Hydrologiczna osłona kraju***			
	Biuro Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu Wydział Prognoz i Opracowań Hydrologicznych we Wrocławiu	+48 71 320 01 47 +48 71 320 01 49	proghydro.wroclaw@imgw.pl	https://hydro.imgw.pl/
	Biuro Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu Wydział Prognoz i Opracowań Hydrologicznych w Poznaniu	+48 61 849 51 45	proghydro.poznan@imgw.pl	https://hydro.imgw.pl/
	Biuro Prognoz Hydrologicznych w Gdyni Wydział Prognoz i Opracowań Hydrologicznych w Gdyni	+48 781 774 173 +48 58 62 88 146	hydrologia.gdynia@imgw.pl	https://hydro.imgw.pl/
	Centralne Biuro Prognoz Hydrologicznych w Warszawie	+ 48 22 56 94 140	centrum.hydro@imgw.pl	https://hydro.imgw.pl/
	Meteorologiczna osłona kraju			
	Regionalne Biuro Prognoz Meteorologicznych we Wrocławiu	+48 71 32 00 150 +48 503 171 150	meteo.zachod@imgw.pl	https://meteo.imgw.pl/
	Regionalne Biuro Prognoz Meteorologicznych w Poznaniu	+48 61 84 95 150 +48 518 012 381	meteo.zachod@imgw.pl	https://meteo.imgw.pl/
	Centralne Biuro Meteorologicznych Prognoz Morskich w Gdyni	+48 58 62 88 150 +48 518 012 380	meteo.pomorze@imgw.pl	https://meteo.imgw.pl/
	Centralne Biuro Prognoz Meteorologicznych w Warszawie (wydawanie ostrzeżeń dla całej Polski)	+48 22 56 94 152	synoptyk.ostrzezeniowy@imgw.pl	https://meteo.imgw.pl/

Kraj	Instytucja	Telefon	E-Mail	Strona internetowa
Czechy	Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ) Centrální předpovědní pracoviště Praha Oddělení hydrologických předpovědí *(Czeski Instytut Hydrometeorologii Centralne Biuro Prognozowania w Pradze* *Oddział Prognoz Hydrologicznych)*	+420 244 033 111	ohp@chmi.cz	FWFS real time data